DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)
den 29 juni 2000 *

I mål C-154/99 P,

Corrado Politi, före detta tillfälligt anställd vid Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen, bosatt i Turin (Italien), företrädd av advokaterna J.-N. Louis, F. Parmentier och V. Peere, Bryssel, delgivningsadress: Société de gestion fiduciaire, boîte postale 585, Luxemburg,

klagande,

angående överklagande av ett beslut meddelat den 9 februari 1999 av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (andra avdelningen) i mål T-124/98, Politi mot Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (REGP 1999, s. A-9 och II-29), i vilket det förs talan om att detta beslut skall upphävas,

i vilket den andra parten är:

Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen, företrädd av advokaten B. Wägenbaur, Hamburg, delgivningsadress: rättstjänsten vid Europeiska gemenskapernas kommission, C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

* Rättegångsspråk: franska.

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden D.A.O. Edward, samt domarna P.J.G. Kapteyn, A. La Pergola, H. Ragnemalm och M. Wathelet (referent),

generaladvokat: F.G. Jacobs,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 24 februari 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 C. Politi har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 26 april 1999, med stöd av artikel 49 i EG-stadgan samt motsvarande bestämmelser i Euratom- och EKSG-stadgorna för domstolen överklagat förstainstansrättens beslut av den 9 februari 1999 i mål T-124/98, Politi mot Europeiska yrkesutbild-

ningsstiftelsen (REGP 1999, s. I-A-9 samt II-29, nedan kallat det överklagade beslutet) vari förstainstansrätten avvisat C. Politis talan om ogiltigförklaring av dels Europeiska yrkesutbildningsstiftelsens (nedan kallad stiftelsen) beslut av den 16 september 1997 om upprättande av en slutlig bedömningsrapport avseende sökanden, dels av stiftelsens beslut av den 30 september 1997 att inte förnya klagandens anställningskontrakt.

Bakgrund

2 Av det överklagade beslutet framgår följande:

"1 Sökanden har sedan den 1 december 1994 varit anställd av stiftelsen... såsom tillfälligt anställd med placering i lönegrad A 4.

2 Anställningskontraktet ingicks för en period av tre år, det vill säga till och med den 30 november 1997. Enligt artikel 4 i kontraktet kunde avtalet förlängas i enlighet med villkoren i artikel 8 sista stycket i anställningsvillkoren för övriga anställda vid Europeiska gemenskapen.

3 Den 16 september 1997 skrev direktören för stiftelsen på den slutliga bedömningsrapporten avseende sökanden för perioden från april 1996 till och med april 1997.

4 Genom skrivelse av den 30 september 1997 erinrade stiftelsens direktör sökanden om att hans kontrakt löpte ut den 30 november 1997 och informerade om att det inte skulle komma att förlängas. Sökanden mottog skrivelsen den 1 oktober 1997.

5 Den 5 november 1997 skickade sökandens ombud en skrivelse till stiftelsens direktör vari han påtalade de oegentligheter som den slutliga bedömningsrapporten samt beslutet att inte förnya hans klients kontrakt var behäftade med.

6 Genom skrivelse av den 18 november 1997 avslog stiftelsens ombud, på begäran av direktören för stiftelsen, de yrkanden och grunder som framfördes i skrivelsen av den 5 november 1997.

7 Den 31 december 1997, inkom sökandens ombud med klagomål i enlighet med artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna för tjänstemän anställda vid Europeiska gemenskaperna (nedan kallade tjänsteföreskrifterna). Han begärde att stiftelsens direktör skulle dra tillbaka dels beslutet om upprättande av den slutliga bedömningsrapporten, dels beslutet att inte förlänga kontraktet för hans klient.

8 Detta senaste brev har inte besvarats.

9 Genom skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 2 augusti 1998 väckte sökanden under dessa omständigheter förevarande talan med

yrkande om ogiltigförklaring av dels beslutet av den 16 september 1997 om upprättande av den slutliga bedömningsrapporten, dels av beslutet att inte förlänga sökandens kontrakt.

10 Stiftelsen gjorde, genom en separat skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 2 oktober 1998 med stöd av artikel 114 i rättegångsreglerna, en invändning om rättegångshinder..."

Det överklagade beslutet

3 Förstainstansrätten ansåg att talan väckts för sent och avvisade den följaktligen av följande skäl:

"29 En skrivelse utgör ett klagomål i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna om en tjänsteman eller anställd däri tydligt avser att nå en uppgörelse i godo utan att därmed uttryckligen begära att beslutet i fråga skall dras tillbaka, eller om klagandens avsikt att bestrida det beslut som går honom emot klart framgår av skrivelsen (se särskilt ovannämnda dom Kotzonis mot Ekonomiska och sociala kommittén, punkt 21, samt ovannämnda beslut i målet Hogan mot parlamentet, punkt 36).

30 I förevarande mål påtalade sökandens ombud tydligt i sin skrivelse av den 5 november 1997 de oegentligheter som den slutliga bedömningsrapporten, enligt honom, var behäftad med.

...

32 Ombudet begärde inte bara att tvisten med stiftelsen skulle lösas i godo utan dessutom att direktören för stiftelsen inom två veckor skulle dra tillbaka beslutet att inte förnya kontraktet samt fatta ett nytt beslut om förlängning av kontraktet som tillfälligt anställd.

33 Således skall, såsom stiftelsen hävdat, skrivelsen av den 5 november 1997 kvalificeras som ett 'klagomål' i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna.

34 Denna slutsats ändras inte av det faktum att sökandens ombud i skrivelsen av den 5 november 1997 angett att, för det fall stiftelsen inte biföll hans klients yrkanden, han skulle komma att anföra klagomål, samt att det i det följebrev till skrivelsen av den 31 december 1997 med titeln 'klagomål' angavs att 'för det fall skrivelsen [av den 5 november 1997] skulle anses som ett klagomål i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, skall denna skrivelse anses som ett återkallande därav'.

35 Såsom erinrats är dels förstainstansrätten ensam behörig att rättsligt kvalificera ett brev eller en skrivelse oavsett hur parterna kvalificerat dessa, dels utgör fristerna för att anföra klagomål respektive väcka talan tvingande rätt. Under dessa omständigheter kan sökanden inte, genom att bara förklara sig 'återkalla' en skrivelse, få de tvingande tidsfrister som föreskrivs i tjänsteföreskrifterna att börja löpa på nytt.

36 Under dessa omständigheter föreligger ingen anledning att fastställa huruvida den skrivelse av den 18 november 1997 som stiftelsens ombud skickade i dess direktörs namn, kan anses utgöra ett svar på klagomålet i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna.

37 Om så vore fallet skulle talan ha väckts vid förstainstansrätten inom tre månader från delgivningen av detta svar i enlighet med artikel 91.3 första strecksatsen i tjänsteföreskrifterna. Med hänsyn till den förlängning av fristerna som är tillämplig i förevarande fall på grund av avstånd, skulle talan ha väckts senast den 28 februari 1998.

38 Om i stället skrivelsen från stiftelsens ombud inte skulle kvalificeras som ett svar på klagomålet i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, måste klagomålet anses ha fått ett tyst avslag vid utgången av en period om fyra månader från och med den dag då klagomålet lämnades in, den 5 november 1997, i enlighet med artikel 90.2 sista stycket i tjänsteföreskrifterna, det vill säga den 5 mars 1998. I enlighet med artikel 91.3 andra strecksatsen i tjänsteföreskrifterna skulle sökanden ha väckt talan inom tre månader från och med detta tysta avslag. Med hänsyn till den förlängning av fristerna som är tillämplig i förevarande fall på grund av avstånd, skulle talan ha väckts senast den 15 juni 1998.

39 Det framgår visserligen av domen i målet Dricot m.fl. mot kommissionen som sökanden åberopat att en grund som åberopats i klagomålet kan utvecklas under det administrativa förfarandet genom ytterligare yttranden, under förutsättning att den kritik som framförs grundas på samma grunder som åberopats i det ursprungliga klagomålet. I förevarande fall utgör skrivelsen av den 31 december 1997 ett sådant tilläggsyttrande, eftersom vissa av de anklagelser som ursprungligen fördes fram i klagomålet av den 5 november 1997 återtas.

40 Härav kan emellertid inte dras slutsatsen att, om en sökande inkommer med ett sådant yttrande, förutsatt att det inkommer inom den frist på tre månader från delgivningen av rättsakten som gått sökanden emot och i avsaknad av ett uttryckligt svar på klagomålet, stadgade tidsfrister åter börjar att löpa. Såsom framgår av den tydliga ordalydelsen i artikel 90.2 andra stycket i tjänste-

föreskrifterna, är det den dagen som klagomålet anförts som utlöser fristen inom vilken tillsättningsmyndigheten måste delge sitt svar på klagomålet. Det skall för övrigt noteras att i målet Dricot m.fl. mot kommissionen väcktes talan inom de stadgade tidsfristerna, beräknat från dagen för klagomålet och inte från tilläggsyttrandena."

Överklagandet

4 I sitt överklagande kritiserar klaganden förstainstansrätten för att rättsstridigt ha minskat de frister inom vilka klagomål skall anföras och talan skall väckas och om vilka stadgas i artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna. Därigenom har förstainstansrätten kränkt rätten till försvar genom att felaktigt kvalificera skrivelsen av den 5 november 1997 som klagandens ombud skickat till stiftelsen (punkt 33 i det överklagade beslutet) som klagomål, och genom att vidare kvalificera skrivelsen av den 31 december 1997, vilken klagandens ombud också skickat till stiftelsen, som ett "tilläggsyttrande", vilket kompletterar ett klagomål (punkt 39 i det överklagade beslutet).

5 Det framgår enligt klaganden tydligt av ordalydelsen i skrivelsen av den 5 november 1997 att den inte kunde kvalificeras som ett klagomål, eftersom ombudet, vid denna tidpunkt, inte heller var befullmäktigad att inkomma med en sådan handling och inte heller för att motta svar på ett påstått klagomål. Skrivelsen utgjorde endast en informell åtgärd som klaganden vidtagit i godo före det administrativa förfarandet. Däremot borde förstainstansrätten enligt klaganden ha kvalificerat skrivelsen av den 31 december 1997 som ett klagomål. Då detta klagomål anförts inom tidsfristen, utlöste det därigenom den tidsfrist om fyra månader som stiftelsen hade för att svara. Vid utgången av denna frist skulle sedan den frist om tre månader börja löpa, inom vilken talan skall väckas vid förstainstansrätten. Under dessa omständigheter har klaganden väckt talan inom den stadgade fristen och talan kan således tas upp till sakprövning.

6 Sökanden har i andra hand tillagt i sin replik att även om det vore korrekt att kvalificera skrivelsen av den 5 november 1997 som klagomål, borde det anses som tillbakadraget och ersatt av klagomålet av den 31 december 1997. Genom att återkalla sin skrivelse och sedan anföra ett nytt klagomål inom den

föreskrivna tidsfristen har klaganden endast utnyttjat sin klagorätt inom betänketiden, och inte utlöst någon ny tvingande frist om vilken stadgas i tjänsteföreskrifterna.

Huruvida överklagandet kan tas upp till sakprövning

7 Stiftelsen har bestridit att överklagandet kan tas upp till sakprövning.

8 Grunderna avseende en felaktig kvalificering av skrivelserna av den 5 november och den 31 december 1997 kan inte tas upp till prövning, eftersom klaganden med dessa grunder inte åberopar åsidosättande av någon rättsregel utan ifrågasätter förstainstansrättens bedömning av de faktiska omständigheterna, särskilt det faktum att klagandens ombud inte varit befullmäktigat att anföra klagomål eller att motta svar på ett klagomål, och att klaganden, den 5 november 1997, ännu inte beslutat att anföra klagomål.

9 Vad sedan gäller kvalificeringen av skrivelsen av den 5 november 1997 har klaganden, enligt stiftelsen, nöjt sig med att upprepa de argument som redan åberopats inför förstainstansrätten.

10 Vad gäller grunden om kränkning av rätten till försvar kan inte heller den tas upp till prövning, eftersom det inte klart anges vilka delar i det överklagade beslutet som ifrågasätts.

11 Härvid måste först konstateras att klaganden i överklagandet ifrågasätter den kvalificering som förstainstansrätten gjort i punkterna 33 och 39 i det över-

klagade beslutet, av skrivelserna av den 5 november och den 31 december 1997 samt följderna som förstainstansrätten konstaterat för beräkningen av tidsfrister för att anföra klagomål och inkomma med överklagande. Det har emellertid fastslagits att förstainstansrättens rättsliga kvalificering av en rättsakt, i förevarande mål frågan huruvida en skrivelse skall kvalificeras som ett klagomål i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna, utgör en rättsfråga som kan prövas inom ramen för ett överklagande (se härvid dom av den 19 oktober 1995 i mål C-19/93 P, Rendo m.fl. mot kommissionen (REG 1995, s. I-3319 punkt 26).

12 Vad sedan gäller kvalificeringen av skrivelsen av den 5 november 1997 har klaganden tydligt identifierat de punkter i det överklagade beslutet som bestrids och har framfört argument för varför klaganden anser att förstainstansrättens rättsliga bedömning är felaktig. Under dessa omständigheter kan det inte hävdas att överklagandet på denna punkt endast består av upprepningar av de argument som framförts inför förstainstansrätten.

13 Vad slutligen gäller grunden avseende kränkning av rätten till försvar, är det klart att klaganden härigenom ifrågasätter samma punkter i det överklagade beslutet som de som bestrids i grunderna avseende felaktig kvalificering av skrivelserna av den 5 november och den 31 december 1997.

14 Följaktligen kan överklagandet tas upp till sakprövning.

Överklagandet

15 Det skall inledningsvis erinras om att fristerna för att anföra klagomål och väcka talan som avses i artiklarna 90 och 91 i tjänsteföreskrifterna, är tvingande rätt

och kan inte ändras av parterna eller av domstolen. Det åligger domstolen att *ex officio* kontrollera att dessa frister respekterats. Dessa tidsfrister svarar mot kravet på rättssäkerhet och nödvändigheten av att undvika all form av diskriminering och godtycklig behandling i samband med rättskipningen (se särskilt domar av den 7 juli 1971 i mål 79/70, Müllers mot Ekonomiska och sociala kommitten, REG 1971, s. 689, punkt 18, och av den 4 februari 1987 i mål 276/85, Cladakis mot kommissionen, REG 1987, s. 495, punkt 11).

16 Det är också korrekt såsom förstainstansrätten ansett i punkt 35 i det överklagade beslutet, att rätten är ensam behörig att rättsligt kvalificera en skrivelse eller ett yttrande oavsett parternas inställning. Det är nämligen ett absolut krav för att garantera syftet med tidsfristerna för att anföra klagomål och att väcka talan, att den händelse som utlöser fristerna kan fastställas säkert på grundval av objektiva kriterier.

17 Det följer av domstolens rättspraxis att en handling varigenom en tjänsteman eller en anställd på ett tydligt sätt bestrider en administrativ åtgärd som går honom emot, är ett klagomål i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna (se särskilt dom av den 31 maj 1988 i mål 167/86, Rousseau mot revisionsrätten, REG 1988, s. 2705, punkt 8). Härvid skall vikten läggas snarare vid handlingens innehåll än vid dess form eller dess titel. Punkt 29 i beslutet är i linje med denna rättspraxis.

18 Förstainstansrätten har emellertid konstaterat att klaganden, i sin skrivelse av den 5 november 1997, genom sitt ombud "klart påtalade de oegentligheter som den slutliga bedömningsrapporten, enligt klaganden, var behäftad med" och "begärde att tvisten med stiftelsen skulle lösas i godo" och särskilt att beslutet att inte förlänga kontraktet om tillfällig anställning skulle dras tillbaka (punkterna 30 respektive 32 i det överklagade beslutet).

19 Dessa omständigheter räcker för att kvalificera skrivelsen i fråga som klagomål i den mening som avses i artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna.

20 Den omständigheten att denna skrivelse var avsedd att få till stånd en uppgörelse i godo ändrar inte denna slutsats. Att försöka uppnå en uppgörelse i godo är en del av det administrativa förfarandet. Det följer dessutom, vilket förstainstansrätten understrukit i punkt 32 i det överklagade beslutet, tydligt av skrivelsen av den 5 november 1997 att klaganden sökte få gehör för sina yrkanden, det vill säga att beslutet att inte förlänga kontraktet skulle dras tillbaka samt att ett nytt beslut om förlängning av kontraktet om tillfällig anställning skulle antas.

21 Inte heller argumentet om att klagandens ombud inte var befullmäktigad att anföra klagomål är välgrundat. Skrivelsen av den 5 november 1997, vilken klaganden inte påstått att ombudet inte var behörigt att skriva, skall såsom generaladvokaten angett i punkt 39 i sitt förslag till avgörande kvalificeras på grundval av sitt innehåll.

22 Vad slutligen gäller det argument som klaganden framfört i andra hand och enligt vilket klaganden återkallat sitt första klagomål och ersatt det med sin skrivelse av den 31 december 1997, vilken inkom inom den stadgade tidsfristen, påminner domstolen om att de tidsfrister som stadgas i artiklarna 90 och 91 är tvingande rätt och kan inte ändras av varken parterna eller domstolen, vilket innebär att klaganden inte kunde ändra den stadgade tidsfristen för överklagande genom att anföra ett nytt klagomål. Eftersom skrivelsen av den 5 november 1997 var ett

klagomål kunde den andra följaktligen inte vara det. Skrivelsen kunde dock anses som ett tilläggsyttrande, vilket förstainstansrätten också gjorde i punkt 39 i det överklagade beslutet.

23 Med hänsyn till ovanstående var det korrekt av förstainstansrätten att anse att tidsfristen för att svara på klagomålet började löpa den 5 november 1997 i enlighet med artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna. Härav följer att talan skulle ha väckts senast den 15 juni 1998 eller tidigare, under förutsättning att skrivelsen av den 18 november 1997 från stiftelsens ombud inte anses som ett svar på klagomålet, vilket förstainstansrätten också konstaterade då ansökan om att väcka talan inkom.

24 Överklagandet skall därför ogillas.

Rättegångskostnader

25 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som med stöd av artikel 118 är tillämplig i mål om överklagande, skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna om så har yrkats. Enligt artikel 70 i samma rättegångsregler skall institutionerna bära sina kostnader i tvister mellan gemenskaperna och deras anställda. Enligt artikel 122 andra stycket är artikel 70 dock inte tillämplig då en tjänsteman eller anställd har överklagat. Klaganden har tappat målet och skall därför ersätta rättegångskostnaderna i denna instans.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) **Överklagandet ogillas.**

2) **Corrado Politi skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Edward Kapteyn La Pergola

Ragnemalm Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 29 juni 2000.

R. Grass D.A.O. Edward

Justitiesekreterare Ordförande på femte avdelningen